
գուժիւններ պիտի հաստատեն ի պայծառութիւն եկեղեցեաց և դպրատանց նոյն կողման . մանաւանդ՝ եթէ Վարնոյ ազգային հոգաբարձուներն ևս միաբան սիրով գործակից ըլլան անոր բարե- նախանձ ջանքը , ինչպէս որ կը յուսամք :

— Գնումս ծածկապէս անձ մը անցեալները իրենց կայ գտնուելով , նոյն քաղաքին մէջ խիստ ազգօգուտ բարեկարգութիւններ հաստատել տուեր է իւր բարեպաշտ և ուսումնասիրական յորդորանքը և դրամական նուիրաց քաջաբերութեամբ : Նախ և առաջ (1907) Ներքինի անուամբ ընկերութիւն մը կարգադրեր է , և անոր մշտնջենաւոր եկամուտ սնորհներ է , որուն արդեամբ մանկանց ու աղջկանց դպրատունները պիտի կառավարուին : Երկրորդ մէջ ըստ կարի արժանաւոր դասատուներ ևս կարգեր է , և դրամատանց հոգաբարձութիւնը յիշեալ ընկերութեան յանձնէր է , որ նոյն քաղաքին մէջ գտնուած հայազգի ուսումնասիրներէն և երեւելիներէն բաղկացեալ է : Բայց ինչու համար ծածուկ պիտի պահեմք հասարակութեան այսպիսի հայրենասէր և բարեպաշտ անձի մը անունը , այլ ընդհակառակն ի քաջաբերութիւն և ի բարի օրինակ այլոց կը հրատարակեմք , թէ այս պատուական անձը Միտաբեան յարգամեծար Գեորգ աղան է :

— Գաղղիարէն լրագրոյն մէջ Սանդիկէլ Կը Ռաւն անուն , հետեւեալ յօդուածը կը կարդամք :

« Կառավարութիւնը որոշեց , թէ Օրէք դորապետը , (որ այժմ՝ Կոստանդնուպոլիս դեսպան է Հասարակապետութեան կողմէն) իւր պաշտօնին մէջ մնայ , և այս առթիւ գահերէցը ինքնուզիր նստակ մը գրեց յիշեալ դեսպանին , որուն իւր սիրով զգացմունքը կը յայտնէ :

ԱՐՏԱՔԻԱ ԵՆԻՔԻՔ

ԱՅԳՂԻԱ . Լոստոն , 15-27 Յունվարի . Հանդարտութիւնը և բարեկարգութիւնը կը շարունակուին միշտ Սէնի Ռիդանիոյ մէջ՝ կառավարութեան և կենցաղագէտ երեւելի անձանց խոհմիւրնմանքով . որ ժամանակին պահանջմանը հետեւելով :

ժողովրդեան հարկաւ որ եղած ազատական կարգադրութիւնները ըստ հնարաւորութեան հաստատուցին . որով հասարակութեան համակրական սէրը միշտ անպակաս եղաւ անոնց վրայէն . և այս կերպիւ Նիզիւն գրեթէ բոլորովին ազատ մնաց ազգային խռովութիւններէ և արեւմտահայ կոռիւններէ . որոնք մինչև ցայսօր քիչ կամ չատ կը վշտացնեն Վարնայի միւս մասերը :

— Գաղղիայի երեսփոխանաց խորհրդարանը քանի մը օրէն ետքը , այսինքն փետրվարի 1 ին ըստ լատինագրոյ , պիտի բացուի . և այս պատճառաւ հասարակութիւնը մեծապէս զբաղեալ է պաշտօնէից ի գործ դնելու . նոր միջոցներուն վրայօք , քանզի կը հաստատեն թէ պաշտօնեաները միտք ունին խնայողական զխաւոր առաջարկութիւններ ընել ազգային ժողովոյն՝ ծովային և ցամաքի զօրաց ծախուց վրայօք :

ԳԱՂՂԻԱ . Փոքր , 18-30 Յունվարի . Գաղղիայի երեսփոխանաց ժողովոյն և պաշտօնէից խորհրդարանին մէջ խորհրդակցութիւնը օր ըստ օրէ աւելնալով , սաստիկ գրգռութիւն և վերջապէս փոքրիկ աղմուկ մը ծագեցաւ այս օրերու Սիւլայի կառավարութիւնը յառաջագոյն լուր տուած ըլլալով . հարկաւոր եղած ապահովութեան միջոցները ի գործ դրած էր . ուստի զխաւոր անկարգութիւն մը չպատահեցաւ տուայժմ . միայն քանի մը հոգի զինուորական դասէն բանուոր գրուեցան և քանի մը հոգի յանդիմանուեցան :

— Երբեքն գործոց տեսուչ մօտիւ Լէոն Պաշէ , հասարակաց անդորրութեանը արդէլք մըն է ըսելով , քիչապէս զօրուեցան համար օրի նոցա առաջարկութիւն մը ըստ սգգային ժողովոյն . ուրախ այս ծանր ինդիւստրիալ վրայօք բնութիւններ և վիճաբանութիւններ ըլլալէն ետքը , յիշեալ առաջարկութիւնը չընդունուեցաւ : Բայց յայտնանէ մօտիւ Լըորիւ — Ուրէն խնդրեց ազգային ժողովէն , որ դատաստանի կանչուին պաշտօնեաները , ըստորոք մասնաձեւադրութիւնը բռնաբարել կուզեն ըստ . Սիւլայի առայժմ այս առաջարկութիւնը բնութեան չառին :

— Հասարակապետութեան գահերէցին փոխաւորը օրինաւոր կերպիւ և բարեկարգութեամբ ընտրուեցաւ ազգային ժողովոյն մէջ : Վրէից մեծագոյն մասը մօտիւ Պուլէ (տը լա Սէօրթ) ըստանալով , այս բարձր պաշտօնը անոր յանձնուեցաւ անմիջապէս . որ Լոստոնիոյ Վիտաբարթին մօտերիմ բարեկամը և խորհրդակցին է :

— Փարիզի Սընէ լրագրոյն յունվարի 16—28 թուոյն մէջ հետեւեալ յօդուածը կը կարդամք :

« Կըստուգեն թէ անպատճառ միջնորդութիւն պիտի ընեմք Ստալինայի մէջ ի նպատակ Պապին . բայց մեք տակաւին չեմք կրնար հաւատ ընծայել այս գործողութեանը : Վանդի հասարակապետութեան գահերէցին կողմէն , այս բանը թշուառեմք մը պիտի ըլլայ Վաթիկանին փառաւոր յիշատակին , և նախատինք մը ռամկապետութեանը , որ իւր ընտրութեան քուէները առատապէս տուաւ անոր : Իսկ մօտիւ Օտիլիոն Պարօյին կողմէն ամօթալից ուրացութիւն մը , և անջնջելի արատ մը (լէքէ) պիտի ըլլայ իւր կենացը վրայ , որ երկար ժամանակէ ի վեր հասարակաց համարութեան կը լրջուի » :

ԻՏԱԼԻԱ . Հոտ , 12-24 Յունվարի . Գաղղիայի պատգամաւորաց ընտրութիւնը ամսոյ 9—21ին կատարեալ հանգարտութեան ի գործ դրուեցաւ : Հոմի և Չիլիթա Վէթայի մէջ . և այն օրը քաղաքական մեծ տոնախմբութիւն մը կատարեցաւ . և երեկոյն բոլոր քաղաքը և թէպէտ ըստաւորեցին , Վաթիկանը ընտրողաց թիւը խիստ շատ էր , և Չիլիթա Վէթա 3000ի չափ քուէարկուներկայացան . որոց մէջ քահանաներ չկային . սակայն ասոր հակառակ՝ Հոմի մէջ շատ եկեղեցականներ մասնակից եղան պատգամաւորաց ընտրութեանը :

Կըսեն թէ Պոլոնիայի և Նիւնայի կարտինալ — եպիսկոպոսները բողոքներ են Վաթիկանի եկած բանագրութիւն գէմ , պատճառ երկու՝ թէ չեղելի որ որբաղան Պապը իւր անձնական ազատութիւնը ունենայ :

Հոմի Վանդի Գրանէ Լրագրիւր՝ յունվարի 12—

Հաշիւ ընէ քաջ գրեւով ,
կ'եփի խառնվե՛ր պատասխան տուր :
Վայս և գուր ամենք ալ
խրատ առէ՛ք ըսածէս .
ու տղանիդ դպրատուն
մի թողուր որ երթան ալ .
Դամանակին անանկ տեղ
չ'անցնելով պարսպ տեղ ,
առէ՛ք ձեր քով միատեղ
աշխատեցէ՛ք դուք մէկտեղ ,
ու փառք տուէ՛ք հազար հեղ .
փատրկեցէ՛ք օրերնիդ ,
ու լեցուցէ՛ք քսակնիդ ,
անկէ ետքը Տէրերնիդ՝
չըլլայ մոռնաք աղօթք ի՛նչ .
աս բաներուս դու ի՛նչ կ'ըսես
սով Լարսեղ :

Բար = Դու ամենէն փորձառու ,
բաղաք տեսեր տեղ տեսեր ,
ասանկ բան մը վճռելով՝
անշուշտ գիտէ՛ք լեզու :

Կիր = Չէ , այդպէս չէ .

Վար = Հասա ի՛նչպէս .
Սէնք խօսքերուդ շատ հաւնեցանք
մեզմէ շատ բան տեսեր ես ,
ու մեզմէ ձեր տարօք ես :

Օար = Իրաւ անանկ , ճամբարիտ է .
մեր տղոցը կարգաւ , գրել ,
ու գիտութիւն ինչու պէտք է ,
Հանգանակ , Հար մերն ալ կ'օգտէ :

Բար = Լարեկամներ մեր սիրելի ,
ալ այսպիսի խօսք՝ բաւական է ,
օրհասարակ է

Պար = Պիտ' ըսէի ,
եղէք , երթանք , ճաշկերպի՛ր .
մեր բանիքուն աղբրտանց հետ
խնայք մ'ընենք երկուշաբթի :

(Վերջին պատիւ)
Վար = Օ՛հ , բարեկամ , ի՛նչ ունիս ,
մենք անօթի եկանք հոս :
Բար = Օ՛հ , լեքսան , բան մ'ունիս ,
մենք ծարաւի եկանք հոս :
Վար = Թէ որ գիտնաս միտքերնիս ,
ինչու համար եկանք հոս :
Լէք = Լարեկեաք , պարտնեք ,
հազար բարի եկաք հոս :
Կիր = Լարե , շուտով , ուտելիք .
կուզենք նաեւ խմելք ,
տաք ու համով կերակուր .
կեցցէ՛ք կարմիր , ձերմակ ջուր :

Օար = Հոս աղէկ տեղ :
Պար = Հա՛ , այս տեղս
ահա՛ գինի , ահա՛ սեղան .
տղայք , այսօր ուրախութեամբ
տօն կատարենք մենք այս տեղս :
— նոտիք ,
ուտենք , խմենք ,
խօսինք , խնդանք ,
խաղանք , երգենք ,
եղենք , երթանք :

Լէք = Հա՛ , հա՛ , հա՛ , հա՛ ,
հա՛ , հա՛ , հա՛ , հա՛ ,
կեցցէ՛ք գինի ,
կեցցէ՛ք օղի .
մէյմէկմընալ քաշենք տղայք ,
կեցցէ՛ք կարմիր ու ձերմակ :

— Մէյմէկմընալ , մէյմէկմընալ
մէկըմէկու փոխադարձ՝
բարեմաղթենք , ջուր կենաց ,
խօսիլ , խնդալ :

« Մէյմէկմընալ ,
քո կենացդ ,
խմ կենացս ,
հա՛ , մէյմէկմընալ »

պար ու կաքաւ
երգ ու գինի
նորէն եկաւ .
կեցցէ՛ք օղի .
հա՛ , հա՛ , հի՛ , հի՛ , հա՛ , հա՛ , հա՛ ,
Բի՛ մը կատակ , քիչ մը իրաւ ,
կէս մը արբած , կէս խենթեցած ,
տես թէ ինտոր կամաց կամաց
ողին իր ուժը ցոյց տուաւ .
« Կայ , ո՛վ ինկաւ
ձօ՛ , անիրաւ
ո՛վ , ի՛նչ խօսաց
է՛ . . . խեղճ ալ . . . » :

Գինին կըրկի գոյնը տալ ,
գլուխնի իբրեւ քիչ մ'առքնալ .
հաց չկերած խեղճեր գինով ,
կ'երեստրկան գլուխովեւով :
« Տղայք , կ'ըսեն , նոտիք , սեղան
թող գայ աղուոր կերակուրով » :
Բի՛ մ'աղղին , քիչ մ'անղին .
խօսք կըծագի , ձանձուն կ'ըլլայ .
ողին խօսքէ վէճ կ'երկայ —
ինչպէս գինին է անօրէն :
« Չէ , դու չառնես , չէ ես առնեմ ,
չէ , դու չուտես , չէ ես ուտեմ ,
չէ , ան ըսաւ , չէ , դու չսիր .
է՛ , ո՛վ ըրաւ , մարդ , դու ըրիր » :

Կամաց կամաց յարգ ու պատիւ ,
ամօթ ու փախ ,
պարկեղտութիւն ,
ողին կ'ըլլան , կ'ըլլէ մեծ կուր .
Սէկ մէկովին էջ կըկանչէ ,
ու ան ասոր շուն , խող երէ .
« Ես ան մը չէ ,
սա մտիկ ի՛նչ ,
վայ ճակատս
վայ գլուխս
վայ կուռնակս »

վայ աչքերս՝ սեղնի՛ն՝ .
Ոտքի վրայ ամէն մէկէն
կ'ըլլեն , զիրար ուժով զարնեն .
Տես թէ որչափ վիտաեցան ,
թէ ատեննին թէ գործքերնին
այնպէս անհոգ կորուցանցին՝
որ իրենք ալ բան չ'իմայան .
Իրար բռնեն , իրար քաշեն ,
ու իրարու գրուի կըծակեն .
ձեծկվաք , զարնվաք , ձան ու աղմուկ
ամէն դրացիք ոտքի կ'ըլլեն :
Վայ անխելքներ ,
փիլիսոփայութեան
իրաւաբանութեան ,
խենթ աշխատներ .
Որք կ'ընեն , որք կ'ըլլայ ,
կ'ըլլայ ու վար նորէն կ'իյնայ ,
խեղճ ընկերներ զատու չկայ .
երես ու գէմք աչք չեղնար ,
ամենքնին ալ արուշուրայ .
Խեղճ Կիրակոս մօրուս փետրած ,
ամենք մուցան իրեն յարգը .
ո՛ր է Վարդան խոր բուն մտած .
Օտուոր Յովսէփ շատ ձանկուտված
Սէկք ըստկին .
մեղք խնայքին .
ափսոս անոնց՝
որ օրերնին
ու կեանքերնին ,
այսպէս պարսպ
փրճացուցին :

որս և բազում՝ ուսու և հայ աստիճանաւորք և երեւելիք ի կողմանց կողմանց մեծարին ի հայ կերպով : Այլ ևս չաշխարհ իշխանութեան գլխին յերկրագլխին սրբոյ վանքից ի շրջապատս կաթողիկէ եկեղեցւոյն :

Այս յերեկոյի աւուրն կազմին ամենակերպ և վայելուչ հրաւիրութիւնք ի պարսպի վանացն , և ի գմբէթս գմբէթս եկեղեցւոյն , որ ի մէջ լուսաւորութեան ճառագայթելոց՝ զձեռն պանծալի նոր օմն երեւի , և յընթերցան անտի ի ժամու հանդիսականացն՝ լցաւ ողջոյն հրապարակն բաղմունքամբ գիւղականաց և դրօսանաւորաց , և հրացանարկութեամբ առաւօտու գարտեան՝ ըստ առաջնայ կարգին մտին ի բաղմունքի անգր դաւ փութ և շեփորայիւք , կամ լաւ եւս՝ ասիական երգովք սրնգի և թմբկի և տաւիլի նուագարաւնաց , յոր ի գննին դուրսնաւորք բաղմունքն ի վերաւոր յգամ տառնեւորք ըստ եւրոպացւոց զինի միջոցի : յորում արձակեցան և հրաւիրեալքն և հանդիսատեսք :

Իսկ յերկրորդում աւուր՝ ի 25 ամսոյն հաճեցաւ իշխանութեան տեսանել զնորակաւոյց շինութիւնս հայկապ և մեծագիւղ գոմոց , և զլին մեծանիստ այժմիկ լրացեալ համակ սրբատաշ քաւարմբ , զանաւան լայնատարած , և զուսումնաւորան թիւոյն , և ի նոյն երեկոյի նոյն հրաւիրութիւնք ի ձայն երգոյն և պարոց ըստ առաջնայ կատարեցան :

Այս ընդ առաւօտս բոսն և վեցերորդ աւուր ամսոյն , եհաւ հաւքաւ թէ ահա գայ սրբաւաւ փայլ փոխարեան իսկաւոր , որում յերկոյ աւուրց հեռե մայրն սրբազնագոյն Հայրապետն , և հիւրընկալեալքն առ նմա , ուստի հանդերձեցաւ վերադառնալ թափօրն եկեղեցական՝ ըստ ամենայն զարմու շքեղագոյն բան զոր յառաջնութեան աւուր , սրատար պարսպին ընդ արեւմուտս , և սրբազան կաթողիկոսն , և իշխանութեան և պաշտօնաւորայ կնիալ ի հեռութեանն ընթացան կառօք վաղարկալի ընդառաջ նորին , և ընդ սրայ բոլոր բաղմունքին հեծեւորաց ի կողմանց կողմանց ի հրամանէ կառավարութեան անգր ժողովելոց . այլ չեւ ևս ընդ առաջնոյն վերկայն ճանապարհ հասեալ , և ահա՝ մեծ բաղմունք ձերձենայ առ նոսա յորին Պայծառափայլութի , որում հրաւիրակն յողջոյն իջեալ ի կառայն , և ի գիրկն ընկալեալ զնա վեհափայլ Հայրապետին ի համբոյր միմեանց , գարձեալ ի կառայն բաղմուն և զնթացն կատարեն :

Այլ ի հասանել ի թափօրական տեղին , ուր գաստարքն պայծառանայր ըստ առաջին տարազու զարդուցն Ստեփանի , յառաջ մատուցան խաչ և աւետարան յերկրագլխին նմին , և ողջոյն տուեալ ընդառաջեալ ուխտին , հրաշարի ձայնիւ և երգովք ցնծութեան և ի հնչեւ զանգակացն հետի այնպէս ընթանայր ընդ ամենայն իւրոյ յաջ և յահեակ Հայրապետին , երկուցն ևս զձեռաց ունելով նորին մինչև ի տաճարն , յորս ընդ ճաւապարհն ողջոյն ծաղիկք գոյնգոյն և տերեւք տնկոց տարածանէին : Այլ անգ ի խաւն բաղմունքեան բարձրագոյն Ստեփանի յալիս իւրոյ ծերութեան և ի թիկնաւէտ հասակին բարձրութեան գերազանց բան զառաջինն երեւի Պայծառոս ի յաղթանակութիւնս : Այս ի լուել երգոյն և զանգակաց ի միջն տաճարին , առաջու ճաւախ ի գերապարտէ (Յովհաննէս եպիսկոպոս Շահ խաթունեանց , համապատշաճ յորինուած առգալուստ յորին Պայծառափայլութի ի Հայաստան և յԱթուս սուրբ . յետ որոյ սրբազան Հայրապետն մատուց զգահայրական մաղթանաւ առ ամենաբարձրեալն (Ստեփան) յերկրագլխին կենաց օգոստափառ կայսեր Նիկողայոսի Ռաֆայէլ , և պայծառափայլ փոխարեան իսկաւոր և ամուսնոյ նորին , աշարւրջ հսկողացն փրկութեան մերոյ , և հաւատարմարտ հայեցողացն առ ամենայն աղէս ստորագրեալս քրիստոսազօր տերութեան :

Յաւարտ մաղթանացն մերձեցաւ Նորին Պայծառափայլութիւն ի համբոյր մասանց սրբութեան առաջն աւագ սեղանոյ շաղկապ Ստեփանոսն , որոց ամենեցունց մի առ մի տեղեկանայր ի սուրբ Հայրապետէն : Յետ այնորիկ գարձաւ :

1) Այս ճառին օրինակը լրացրոյ հետեւեալ թերթով պիտի հրատարակուի :

Իսկ հարանն նովին բաղմունք , բարեհաճեցաւ իշխանն մեծ հիւրընկալիլ առ սրբապետն Հայրապետն ժամս իբրեւ զեթն . ապա շրջագայեալ ի նորոգ շինութիւնսն ըստ վերոյ նշանակելուսն , և յետ փառաւոր հացկերութեան ըստ առատապարգև իւրոյ . որտին զբաւական ևս գումարս գրամոց շնորհեալ թիւոյն և միաբանութեան , և ծառայից և աղքատաց , ի հնգերորդ ժամու ըստ եւրոպացւոց ընդ երկու ճանապարհորդեաց յիշեան քաղաք , (ճանապարհորդակց ինքեան ունելով զսրբազնագոյն Հայրապետն ցլանս սրբոյն Հովհաննէս) , թաղեալ առ ամենեւին մեղ զանկեղծ սէր , զկարեկցութիւն , և զքերթեւանդութիւն առ եկեղեցիս և առ վեհափայլ Հայրապետն ամենայն Հայոց՝ յանձն առնելով միանգամայն զինքն և զամուսին իւր՝ աղօթից միաբանութեան ուխտի մերոյ :

Ի սուրբ Աջիւսմին , յՅ1 հոկտեմբերի 1848 :

Պալէֆոնիայի ուխտ հանք :

Իսկ մը ամիսէ ի վեր Ներսէսի ընդգիւրդերը յափառանց կերպիւ ստորագրու թիւներ կրնն իմրիկայի Պալէֆոնիայ անուն նահանգին մէջ գտնուած ոսկւոյ հանքերուն վրայօր : Այլ թէպէտ անհաւատալի կերեւին մինչև ցայսօր այս պատմութիւնները , սակայն յիշեալ նահանգին քաղաքային և զինուորական կառավարիչը ի պաշտօնէ ծանուցանելով այս մեծագին գիւտը Սիւնեալ Նահանգաց պատերազմի պաշտօնէին , և բոլոր պատմութեանները հաստատելով , երկուստեք իմրիկայի այսուհետեւ յիշեալ հանքաց առատութեւ և հարստութեան վրայ : Այլ իմրիկայի ընդգիւրդերը այս հանքաց երեւան երկուստեք բաղմունքն ունենալով , իսկոյն իրենց քաղաքները և գիւղերը թողնուին , և գրեթէ ամէնքը արք և կանայք հանքին եղած անապատ տեղը եկան , և երկիրը փորելով ու գետոց աւազները հանելով շարունակ ոսկի կրճողվին : Կըհաստատեն թէ մարդ գրուի օրը 25 թաւեւէն մինչև 100 թաւեւի արժողութեամբ ոսկի հանող կըգտնուի : Այս տարբերութիւնը անտարակոյս աշխատելու կերպը գիտնալէն , և տեղ տեղ հանքը առատ ըլլալէն յառաջ կուգայ : Այսպիսի արտերը , գաշտերը առանց գործաւորի միացեր են , նմա նապէս ծառաները և ամէն տեսակ բանուորները ամէնքն ալ ոսկի ժողվելու գոյցած ըլլալով , ուրիշ գործի մը և ծառայութեան համար գրեթէ անհնար է մարդ մը գտնել . և այս պատճառաւ բանուորի մը օրական վարձքը մինչև 15-20 թաւեւի ելեր է . այլև ու տեղիքի հագնելուքի և ուրիշ հարկաւոր վաճառուց գիները գրեթէ հարկաւոր արտադրի բարձրացեր են , սակայն իրաց այս վիճակը ի հարկէ շատ ժամանակ չընտր գիտնալու :

Պալէֆոնիայի երկիրը , որ յառաջողոյն Մեքսիքոյի հասարակապետութեանը կըվերաբերէր , այժմ Սիւնիայի Սիւնեալ Նահանգաց հասարակապետութեան ձեռքը անցաւ , այս երկու տեղութեանց մէջ անցեալները պատահած պատերազմէն ետքը , որուն մէջ Մեքսիքացիք յաղթութեան և իրենց թէ այս պատերազմին համար Սիւնեալ Նահանգաց ըրած ծախքը հարկաւորապատիկ պիտի վճարուի յիշեալ հանքաց մեծագին արտադրութիւններով :

Յունիարի 22ին շաբաթ գիշեր գժբաղդ դիպուածով մը հրդեհ պատահեցաւ նաւորդանի նաւու մը մէջ . որ նաւահանգստիս մէջ երկաթի վրայ էր , և քանի մը օրէ ետքը ճամբայ պիտի ելեր Վեքսանդրիա երթալու : Հիւսիսային հող մը սաստիկ փշուռն պատճառաւ ճար մը չեղաւ կրակը մարելու , ուստի բոլոր նաւը և մէջն բեւր մոխիր դարձաւ , որ ըստ մեծի մասին կառուի խճուծ (իւսթիւպի) էր :

Տրամալի է մեղ հրատարակել որ քաղաքիս մէջ գողերու ընկերակցութիւն մը կըտեսնուի . և տասներհինգ օրէ ի վեր մեծ ու պղտիկ քանի մը գողութիւններ պատահեցան , մանաւանդ ծովեղերեայ թաղերը : Ենցեալ շաբթու սուրբ Սահարմայ լատինացւոց եկեղեցւոյն բակը (ալիւս) վաճառականի մը գրատունը բացին , ուսկից 23 հազար դուրուշի դրամ վերցուցին , և թէպէտ քաղաքիս կառավարութեւ կողմանէ հետադրու-

թիւներ եղան , ի վերայ այս ամենայնի մինչև ցայսօր այս չարագործներք ձեռք չանցան :

Վիեննայի նաւաւորութիւնը յոյն աղբաւ անցեալ շաբթու տուած (տոնիք) գտնուեցաւ Ռուս-լա ըստած թաղը գինետան մը մէջ . ուրտեղ մէկ անկիւն մը պառկեր բնացեր է գինաւի թէ , որ իւր վերջի քունը եղաւ :

Իգմիրի սուրբ Ստեփանոսի եկեղեցւոյն հըրկիւրեալ պատերը և հիմունքը տասներհինգ օրէ ի վեր սկսան փլուզնել , և նոր շինութեաւ հայկապ տաճարին հիմնաքրութիւնը կը յուսացուի թէ մեծ պահոց առաջին շաբաթը պիտի սկսի , եթէ Տէր կամեցի :

Յիշեալ եկեղեցւոյն՝ կրակին այրել չըլլած պատերուն և հիմանց փլուղը միմեանց հակառակ երկու աղբեցութիւն պատճառեց մեր հայ աղի բարեպաշտ ժողովրդեան վրայ . որուն մաս խոհ մասը բնական տրամու թիւն մը դէպք իւր սրտին մէջ , տեսնելով որ երկուքուկէս դարուան հիմաւորց սրբազան շինութիւն մը հիմնադրատակ կըլլայ , և այս տրամու թիւն աղբեցութեանը չէր կրնար յաղթել ապագայ հայկապ շինութեան խորհրդածութիւնը : Իսկ շատերը ասոր հակառակ կուրսնաւորին , նոր եկեղեցի պիտի շինուի ըսելով : Որպէս և իցէ երկու մասին զգայմունքն ալ անտարակոյս բարեպաշտական ջերմեւանդութեան յառաջ կուգան , մանաւանդ նոր շինութեան համար եղած միաբան և բարեխախտն ջանքը գալութեան արժանի են անշուշտ :

Իմրիկայի նորոգէն շոգնաւոր լինաւ , որ անցեալ երեքշաբթի օր յունիարի 22ին կըսպառուէր , մինչև ցայսօր տախտակն չհասաւ : Իսկ թէ որ տախտականէն տասը օր անցաւ , բայց և այնպէս այս երկար յապաղման յատուածը դեռ չիմացուեցաւ :

Իսկ Երեմիէն հետեւեալ աղբօգուտ և նշանաւոր լուրը կըմանալ ցանկն մեզ :

Վիւրաց անտի Ստեփանոսի հայերը անտեր էին , և անսպասելի զգեալք և նեղութիւն կը կրէին Պարսից կառավարներէն , սակայն քանի որ վեհափառ Ներսէսի Շահր թագաւորական գահը ելաւ , երեւելի փոփոխութիւն մը եղաւ մեր հայոց վիճակին : Իսկ իմրիկայի բարձրագոյն Ստեփանոսի շինքով , և ողորմութեամբ Ստեփանոս օգոստոս փառ Շահր հրովարտակ մը շնորհեց . որով Ստեփանոսի անգղայի հիւպատոսին (սիւ որ կուղբ ըլլայ) իշխանութիւն կուտայ պաշտպանելու զհայերը և կառավարելու զանոնք մարդ տարաբար : Ուստի առաջմ Ստեփանոսի նահանգին հայազգի ժողովուրդը իբրեւ անգղայի կըվարտին , և խիստ հանգիստ կենանք մը կ'անցընեն մեծապատիւ և հայտնէր միտար Ստեփանոսի այժմեան անգղայի հիւպատոսին հովանաւորութեամբ , և ամենորոյ բոլոր հայ հասարակութիւնը ջերմեւանդ արաւաղութեամբ մի հաւաքու Ներսէսի Շահր լին Ներսէսի Ստեփանոսի օգոստոսափառ Վիւրցի անկոյ օգոստոսափառ Վիւրցի թագաւորութեան հիւն երկար և բարեբաղդ կենացը համար : Իմա նապէս այս աղբօգուտ գիտաւոր անորեւութեւ պատճառ եղող վեհանքն հայրենական տնունը միշտ օրհնութեամբ կը յիշատակուի :

- ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ
- Այս լրագիրը երկու շաբաթը անգամ մը՝ ուրբաթ օրը կը հրատարակուի : Տարեկան գինը 120 դուրուշէ կոմիտիի վարձով , ով որ կուղբ կընայ ստորագրուի : Իգմիրի Արշալուստի Արարուտեան գրատունը . իսկ ուրիշ քաղաքաց համար ահա կընշուանկեմը լրագրոյ յարգի գործակալաց անուանքը , որք են :
 - Կոստանդնուպոլսի Պարսեւեան պատուելի պարոն Աւետիս :
 - Ալեքսանդրիա՝ Եւսուֆեան Գեորգ աղա :
 - Գահրէ՝ Եղիարարեանց մահաւոյ Յովսէփ աղա :
 - Յոպէ՝ Բաւաղ և Միսայիլ Նահանգաց Ամիրիկոյ հիւպատոս Յովսէփ աղա Ս . Մարտիան :
 - Թրեւոն Արքեպիսկոպոս Ստեփան աղա :
 - Կարին՝ մահաւոյ Յարութիւն աղա Դաւաղեանց :
 - Դուրէժ՝ աղա Թովմաս Ճեղալեանց :
 - Պաշտոտ՝ Աղբիւր առաջին թագաւոր աղա Ստեփան Միսայիլ :
 - Կարկաթ՝ պարոն Յովհաննէս Աղբալեանց , կարգաւոր մարդ տախտական ճեմարանին Հայոց :
 - Մարտոս՝ պարոնայք Սամ և ընկերք :

Հրատարակել և տպւ լրագրոյ ,
Պալէֆոնիայի Պալէֆոնիայի :